

Mesura de govern: pla de millora i revitalització a l'Avinguda del Paral·lel.

1- Un eix cultural i cívic de la ciutat amb una llarga tradició.

L'avinguda del Paral·lel va ser oberta l'any 1894 i urbanitzada amb l'Exposició Universal de 1929. En aquell moment, responia a la proposta d'Ildefons Cerdà - continguda en el seu Pla d'Eixample- que consistia en convertir la traça de les antigues muralles de la ciutat en Rondes d'amplada important des d'on s'iniciava la quadrícula de carrers de l'Eixample.

A través del Pla de millora i revitalització l'Ajuntament vol promoure el Paral·lel com un eix cultural de la ciutat a partir de la recuperació de la memòria històrica d'aquesta àrea i l'impuls dels nous projectes escènics que s'hi concentren, com ara la reobertura del Molino o la propera obertura de la Sala Paral·lel, entre d'altres exemples.

El Paral·lel va ser una avinguda que des de finals del segle XIX fins a l'últim terç del segle XX va recollir una intensa activitat escènica i musical de la ciutat, de la qual varen ser testimonis espais emblemàtics com els teatres Espanyol, Arnau, Molino, Apolo, Talia, Victoria, Condal, Nou, i Còmic. Recuperar l'esperit del Paral·lel com un dels focus principals de l'activitat cultural de la ciutat és un dels objectius d'aquest Pla d'Actuació, alhora que recuperar la vitalitat comercial i cívica de l'avinguda.

A mig camí dels grans equipaments culturals i museístics de Ciutat Vella i de la muntanya de Montjuïc, a tocar dels teixits artístics i creatius que en els darrers anys han sorgit al Raval i el Poble Sec, el Paral·lel és una de les artèries de la ciutat amb més oportunitats per atraure nous usos vinculats amb la cultura i el lleure. La transformació del Paral·lel, promovent la seva regeneració urbanística, promocionant l'activitat comercial que s'hi concentra, en compatibilitat amb els

usos majoritaris d'habitatge, pretén recuperar doncs la vitalitat i el dinamisme que va caracteritzar l'avinguda en les primeres dècades del segle XX.

La història dels locals, cafeteries i teatres que s'instal·laren, a imatge del Montmatre parisenc, formen part de la tradició cultural i artística de la ciutat, que no sense dificultats varen perviure i varen donar a conèixer internacionalment figures del circ, la música i el teatre barceloní. Promoure la seva posada al dia, coincidint amb la celebració de l'Any Cerdà, és doncs un pas més per a refermar el dinamisme i la vitalitat del projecte cultural de la ciutat.

És amb aquest mateix objectiu que el 10 de març de 2009, l'Ajuntament de Barcelona va signar un conveni de col·laboració amb la Fundació privada El Molino (FEM). En aquest conveni, l'Ajuntament acorda impulsar amb la col·laboració de la fundació, la revitalització del Paral·lel com eix cívic, d'oci, cultural i comercial mitjançant diferents línies de treball, actuacions i projectes que s'articularen en un projecte global transversal sota la denominació Fem-Paral·lel, en el que es promourà una intensa participació dels diferents agents implicats.

En aquest conveni, l'Ajuntament acorda impulsar amb la col·laboració de la fundació El Molino-FEM, la revitalització del Paral·lel com eix cívic, d'oci, cultural i comercial mitjançant diferents línies de treball, actuacions i projectes que s'articularen en un projecte global transversal sota la denominació Fem-Paral·lel, en el que es promourà una intensa participació dels diferents agents implicats.

2- Un pla de millora i revitalització pel Paral·lel.

L'Ajuntament, d'acord amb la fundació El Molino-FEM, preveu impulsar la revitalització del Paral·lel i el seu entorn en els aspectes urbanístics, culturals, de lleure i comercials, en compatibilitat, en tot cas, amb els usos majoritaris d'habitatge. A tal efecte es proposa elaborar un pla de millora i revitalització del Paral·lel que, amb una visió multidisciplinària, concretarà les actuacions urbanístiques i les propostes en relació a la mobilitat i els diferents usos, en especial, el cultural, el lleure, el comercial i l'habitatge.

Conseqüentment amb aquests antecedents el Sector d'Urbanisme i Infraestructures ha endegat un procediment administratiu per la contractació d'un equip interdisciplinari per l'elaboració del pla d'actuació per la millora i revitalització esmentat. El programa d'actuació d'aquest pla serà el document de referència de la programació de les diferents àrees i serveis municipals en relació a l'àmbit del Paral·lel i el seu entorn.

El procediment iniciat ha adjudicat provisionalment al Laboratori de Cultura i Turisme, Fundació Barcelona Media UPF, la redacció del pla on es pretén elaborar una anàlisi de la situació actual i de la dinàmica recent de l'Avinguda del Paral·lel per concretar les actuacions urbanístiques i les propostes en relació a la mobilitat, als diferents usos i als aspectes generals d'ordenació.

El seguiment de la redacció del pla i de les accions que es portin a terme en desenvolupament d'aquest, serà a càrrec de representants de l'Ajuntament i de la Fundació. En concret, per part de l'Ajuntament hi estaran representats els tres Districtes -Ciutat Vella, l'Eixample i Sants-Montjuïc- i els Serveis de Promoció Econòmica, Mobilitat, Urbanisme i Cultura, cadascun a amb un membre, així com representants del teixit associatiu de cada districte. La Fundació participarà també amb cinc membres.

Les tasques a desenvolupar pel Laboratori de Cultura i Turisme de la Fundació Barcelona Media a l'Avinguda del Paral·lel seran, com a mínim, les següents:

A. DIAGNOSI

En aquests moments, un equip interdisciplinari està realitzant una diagnosi prèvia de l'àmbit del Paral·lel. Aquest treball intensiu destacarà els aspectes clau sobre els que es desenvoluparà la proposta d'actuacions a realitzar -a curt, mitjà i llarg termini-, per a la dinamització i posada en valor de la zona, tenint en compte els diferents usos existents amb especial consideració d'aquells vinculats amb l'oci, la cultura, el comerç, l'habitatge i, en general, l'espai públic d'ús ciutadà.

L'anàlisi inclou l'estudi detallat dels diversos recursos presents actualment a l'àmbit del Paral·lel, i que van des d'aquells d'ordre comercial, als recursos de caràcter arquitectònic i urbanístic (espais públics, paisatge urbà, elements catalogats, mobilitat...), els recursos d'ordre cultural (àmbits de la memòria i la creació, mapa d'infraestructures i serveis culturals), els recursos d'ordre social (serveis, món associatiu...) fins als grans projectes que es troben en vies de desenvolupament o execució a la zona.

Aquesta diagnosi es realitza, a més a més, amb una concepció del Paral·lel força àmplia, que va més enllà del propi eix urbà, i que té com a finalitat superar la mirada a l'avinguda com a frontera tot posant en valor la seva potencialitat com a costura / connexió de barris, dinàmiques urbanes i sinèrgies ciutadanes consolidades.

Per aquest motiu, l'eix del Paral·lel no només es defineix com l'eix de connexió entre les Drassanes i la Plaça d'Espanya, és a dir, els pols del Port i la Fira de Montjuïc. El Paral·lel es veu, sobretot, com la barreja i engranatge dels seus barris: el Poble Sec (Sants-Montjuïc), el Raval (Ciutat Vella) i Sant Antoni (Eixample). Cal posar en valor els 2.200 m de longitud de l'eix i els seus 40 m d'amplada, però el gran repte és aconseguir la seva interacció amb la ciutat i, especialment, amb la

resta de carrers dels barris veïns, que esdevenen petits afluents urbans que donen vida al Paral·lel i al conjunt de Barcelona. En un àmbit d'influència més gran, s'inclouen també en l'estudi altres elements aglutinadors d'activitats i sinèrgies que condicionen o poden condicionar positivament la nova realitat de l'eix del Paral·lel.

B. CRITERIS I OBJECTIUS

Un cop realitzada la diagnosi es plantejaran els objectius bàsics de la proposta i els criteris a seguir, que esdevindran, d'alguna manera, el marc conceptual del projecte i els conceptes centrals sobre els que es construirà el pla d'actuació per a la dinamització del Paral·lel.

C. PLA D'ACTUACIÓ

Els grans objectius de la proposta s'assoliran mitjançant un pla d'actuació general i el disseny d'accions a curt, mitjà i llarg termini. Aquestes actuacions, que seran presentades en forma de catàleg amb una periodificació adequada, cobriran els diversos aspectes clau del projecte: s'hi detallaran actuacions encaminades a la definició d'una nova concepció del Paral·lel des del punt de vista urbà, social, cultural, econòmic i turístic. Una nova mirada sobre el Paral·lel que permeti reactivar aquest eix històric i posicionar-lo dins de Barcelona i de les noves dinàmiques ciutadanes.

D. IMPLANTACIÓ I DIFUSIÓ

Un cop dissenyat el Pla d'Actuació, el projecte presentarà també una proposta d'implantació, comunicació, difusió i participació ciutadana a partir de les conclusions extretes de la diagnosi i dels objectius i accions del pla de millora i revitalització del Paral·lel.

El Laboratori de Cultura i Turisme de Barcelona Media està format per un equip professional amb gran experiència en els sectors de la cultura i el turisme en l'àmbit nacional i internacional, tant en el context de les administracions públiques com en l'empresa privada.

L'equip està integrat per gestors culturals, museòlegs, economistes, experts en turisme i una àmplia xarxa pluridisciplinària de col·laboradors especialistes en el desenvolupament i la gestió turística, l'arquitectura d'infraestructures culturals i d'oci, el dret i la gestió empresarial i experts en el camp del desenvolupament territorial i la regeneració urbana basada en projectes culturals.

En els darrers anys, el Laboratori ha desenvolupat diversos projectes de disseny i implementació d'estratègies de desenvolupament territorial i dinamització urbana, basades en la cultura, el turisme i les noves activitats econòmiques.

